

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-3-37 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-44/553-247
Karar Tarihi : 11.07.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Hakan Deniz KARAKOÇ, Nesrin SAĞLAM

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Yaşar YELKEN
İçmeler Mah. Çağdaş Sk. No:7 Tuzla/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILANLAR:

- Yeşil Körfez Su Birliği
Atık Su Arıtma Tesisleri Çınarcık Yolu 1. km. Yalova
- İSSU Gürbüz Ziya Gül ve Ortakları

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Yalova İskelesi'nde gemi suyu temin eden Yeşil Körfez Su Birliği ile İSSU Gürbüz Ziya Gül ve Ortakları'nın diğer alıcılara fahiş fiyattan su temin edilmesi yönünde anlaştıkları iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikâyet dilekçesinde özetle, Bostancı Hamidiye İskelesi'nde gemi suyu temin edildiği, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) tarafından yapılan bir bildirimde bu iskelenin 31.12.2012 tarihinden itibaren hizmet vermeyeceğinin belirttiği, İSKİ tarafından faaliyetine son verilmesi düşünülen Hamidiye İskelesi'nde gemi suyunun tonunun 4,6 TL'ye, Yalova'da ise 1 TL'ye temin edildiği, ancak Yalova'da gemi suyu temin eden Yeşil Körfez Su Birliği ile İSSU adıyla kurulan kooperatifin İSSU dışındaki alıcılara 5 TL'ye su temin edilmesi yönünde anlaştıkları, bu durumun İSSU dışındaki alıcıların faaliyetini zorlaştırdığı ifade edilerek konunun 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında değerlendirilmesi talep edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 14.12.2012 tarih ve 10494 sayı ile giren başvuru Rekabet Kurulunun (Kurul) 14.02.2013 tarihli toplantısında değerlendirilerek 13-10/149-M(1) sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 02.07.2013 tarih ve 2013-3-37/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; önaraştırma konusu iddialar ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

I.1.1. Yeşil Körfez Su Birliği

- (6) 5 Temmuz 1989 tarih ve 20216 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Bakanlar Kurulu Kararı ile İstanbul ve Kocaeli illerinde faaliyet göstermek üzere "Çınarcık, Yalova, Karamürsel, Değirmendere, Gölcük ve İhsaniye Belediyeleri Su Birliği" ya da kısa adı ile Yeşil Körfez Su Birliği (YKSB) adı altında kurulan Başkanlık, iki vilayet sınırları dahilinde su getirme hizmetlerini yürüten kamu tüzel kişiliğini haiz mahalli idare birliğidir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanununun yürürlüğe girmesiyle Kocaeli il sınırları içerisindeki hizmetlerin Büyükşehir Belediyesine devredilmesiyle Yalova ili sınırları içerisinde su getirme hizmetleri revize edilmiş, 07.12.2005 tarihinde Yalova Valiliği'nce onaylanan YKSB Tüzüğü'ne göre YKSB Yalova ili dahilinde içme, kullanma ve endüstriyel su temini konusunda imtiyaz sahibi kuruluş haline gelmiştir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (7) Bilindiği üzere, inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa, pazar tanımı yapılmamaktadır. Mevcut dosya bakımından, yapılacak değerlendirmeyi etkilemeyeceğinden hareketle ilgili ürün pazarı belirlenmemiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (8) Dosya kapsamında yapılacak değerlendirmeyi etkilemeyeceğinden, ilgili coğrafi pazar tanımlamasına gerek görülmemiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Önaraştırma Sürecinde Elde Edilen Bulgular

- (9) Raportörlerce başvuru sahibi ile yapılan görüşmede, şikâyetin konusunun YKSB'nin İSSU dışındaki alıcılara yüksek fiyattan su temin ediyor olması değil, YKSB'nin belirlediği suyun birim fiyatı 1 TL/metreküp iken Hamidiye İskelesi'nde temin edilen suyun birim fiyatının 4,6 TL/metreküp olduğu, bu nedenle Hamidiye İskelesi'nde suyun fahiş fiyatla temin edilmesinin olduğu ifade edilmiştir. Konuyla ilgili İSKİ ile yapılan görüşmede ise, Hamidiye İskelesi'nde gemi suyu temini faaliyetine devam edildiği, bununla birlikte maliyetleri düşürmek için günün belli saatleri hizmet verilebildiği, Hamidiye İskelesi'nde temin edilen suyun birim fiyatının Yalova İskelesi'nde YKSB tarafından temin edilen suyun birim fiyatından yüksek olmasının Hamidiye İskelesi'nde İstanbul şehir şebeke suyunun satışının yapılmasından kaynaklandığı ifade edilmiştir.
- (10) Önaraştırma kapsamında YKSB'den, YKSB'nin hukuki statüsü ve su tarifesinin belirlenmesi yöntemine, konusu gemi suyu temini olan sözleşmelerinin birer örneğine ilişkin bilgi ve belge talebine istinaden gelen cevabi yazıda YKSB'nin hukuki statüsüne açıklık getirilmiştir. Yazı ekinde yer alan YKSB Tüzüğü'ne göre YKSB, Yalova ve Çınarcık belediyeleri ile ihtiyacı olan diğer belediyelerin içme ve kullanma suyu ile endüstriyel su ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş imtiyaz sahibi bir kamu tüzel kişisidir. YKSB'nin temel karar organı olan Meclis, Yalova Belediye Meclisi üyelerince belirlenecek sekiz, Çınarcık Belediye Meclisi'nce belirlenecek iki üye olmak üzere toplam 10 kişiden oluşmaktadır ve meclis kararları kesinleşmesini müteakip Yalova Valiliğine gönderilmekle yürürlüğe girmektedir.
- (11) Anılan cevabi yazıda hizmet verilen alandaki su tarife gruplarının da YKSB Meclis kararı ile belirlenerek yürürlüğe girdiği belirtilerek, uygulanmakta olan güncel tarifeye ilişkin bilgi ve

belge sunulmuştur. Sunulan bilgi ve belgelerden, YKSB Meclisinin 27.05.2010 tarih ve 147 sayılı kararı ile belirlenen kademeli tarife uyarınca yıllık 360.000 metreküp su kullanım taahhüdü yapılması halinde birim fiyatın 1 TL/metreküp + KDV olarak uygulanması konusunda oy birliği ile karar alındığı anlaşılmaktadır.

- (10) Yazı ekinde sunulan garanti taahhütlü su aboneliği sözleşmesi örneğinde, sözleşme tarafının İSSU Gürbüz Ziya Gül ve Ortakları (İSSU) unvanlı bir adi şirket olduğu, 5 yıl süre ile akdedilen sözleşmede yılda 360.000 metreküp su alınması taahhüdü karşılığında belirlenen birim fiyatın tarifeye ilişkin YKSB Meclis kararı paralelinde 1 TL + KDV olduğu görülmektedir. Yazıda ayrıca bugüne kadar İSSU dışında taahhütle su almak konusunda herhangi bir talebin iletilmediği, iletilmesi halinde YKSB Meclis kararı doğrultusunda ve İSSU'yla aynı koşullarla su teminin mümkün olduğu ifade edilmiştir.

1.3.2. Hukuki Değerlendirme

- (11) Şikayet konusu 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükmü çerçevesinde değerlendirilebilecektir. Nitekim başvuruda yer verilen iddia, sağlayıcı ve belli bir alıcı ya da alıcı grubunun, rakip alıcılara satış fiyatını piyasa fiyatının üzerinde olmak üzere bir araya gelerek belirlediğine ilişkindir.
- (12) Bu noktada öncelikle YKSB'nin teşebbüs niteliğinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Rekabet hukukunun amacının rekabetçi sürecin korunması yoluyla serbest piyasa ekonomisine işlerlik kazandırmak olduğu noktasından hareketle, rekabet kurallarının muhataplarının iktisadi hayat içerisinde faaliyet gösteren ekonomik birimler olduğu açıktır. İktisadi hayatın içerisinde ise, kişi şirketlerinden holdinglere, kamu iktisadi teşebbüslerinden belediyelere, serbest meslek çalışanlarından kooperatiflere kadar çok farklı amaç ve kapsamda faaliyet gösteren çok sayıda kişi ve kuruluş yer almaktadır. İktisadi hayatta etkinliğin sağlanabilmesini teminen sağlıklı rekabet ortamının oluşturulmasını ve sürdürülmesini amaçlayan 4054 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde de öngörüldüğü üzere 4054 sayılı Kanun'da yer alan kuralların muhatabı olan ekonomik birimler, eş anlatımla rekabet hukuku özneleri, "teşebbüs" kavramı altında toplanmıştır. "Teşebbüs" 4054 sayılı Kanunun 3. maddesinde tanımlanmakta olup, tanımda teşebbüsün belirlenmesinde öne çıkan iki temel unsurun varlığı dikkat çekmektedir. Bunlardan ilki "ekonomik faaliyeti yerine getirmek", ikincisi ise anılan ekonomik faaliyetin "bağımsız" olarak yürütülmesidir. 4054 sayılı Kanun ve gerekçesinde yer alan hükümlerden söz konusu iki unsuru bünyesinde barındıran ekonomik birimin, hukuki statüsünden bağımsız olarak, 4054 sayılı Kanun kapsamında teşebbüs olarak kabul edileceği anlaşılmaktadır. Bu paralelde, 4054 sayılı Kanun'da kamu teşebbüslerinin de muhatap sayılacağı açıkça yer bulmamış olsa da, Kanunun ikinci maddesinin gerekçesinde rekabet kurallarının kamu teşebbüslerine de uygulanacağı belirtilmektedir. Bu noktada, yapılan açıklamalar çerçevesinde kamu teşebbüslerinin devletten ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olabileceği gibi, merkezi, bölgesel veya yerel idare içerisinde yer alabileceğinin de kabulü gerekmektedir.
- (13) Bu açıklamalardan hareketle 4054 sayılı Kanun'un, teşebbüs olma koşullarını taşıyan ekonomik birimleri, hukuki statülerinden bağımsız olarak muhatap alacağı açıktır. YKSB'nin ise başvuruya konu faaliyetinin dayanağını, YKSB'ye 4054 sayılı Kanun bakımından teşebbüs niteliğini kaybettiren bir yasal veya idari düzenlemeden almadığı, bu çerçevede YKSB tarafından kamusal bir yetki kullanılmadığı anlaşıldığından, YKSB'nin ilgili faaliyeti 4054 sayılı Kanun kapsamındadır.
- (14) Öte yandan yukarıda da yer verildiği üzere YKSB tarafından sunulan bilgi ve belgede su tarifelerinin Meclis kararı ile belirlendiği ve bu kararların Valiliğe gönderilmekle yürürlüğe girdiği anlaşılmaktadır. Meclis kararı ile belirlenen tarifenin yürürlüğünün ildeki en yüksek mülki idare amirine havalesi ile mümkün olduğu, anılan tarifenin ilgililerce bilinmesinin

13-44/553-247

önünde yasal/fiili engel olmadığı dikkate alındığında, YKSB'nin sözleşme ilişkisi içine girdiği taraflar ile bir araya gelerek rakip alıcılar için fiyat tespit etmesi mümkün gözükmemektedir.

- (15) YKSB tarafından konuya ilişkin yapılan açıklamada da, İSSU dışında su satın almak üzere talepte bulunan herhangi bir teşebbüsün olmadığı, ancak talep olması halinde YKSB Meclisince belirlenen tarifeye uygun olmak kaydıyla su teminin mümkün olduğu belirtilmiştir.
- (16) Yukarıda yer verilen bilgilerden, İSSU'nun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine ilişkin herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır.

J. SONUÇ

- (17) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.